

Szkolny Program Profilaktyki w Gimnazjum Nr 5

Szkolny Program Profilaktyki opiera się na następujących aktach prawnych oraz przepisach prawa oświatowego:

- *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Dz.U.1997.78.483 ze zm.)*
- *Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U.2004.256.2572 ze zm.)*
- *Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2012.124 j.t ze zm.)*
- *Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2012.1356 j.t. ze zm.)*
- *Rozporządzeniu MEN z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U.2001.61.624 ze zm.)*
- *Rozporządzeniu MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013.532)*
- *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych. (Dz.U.2014.414 j.t.),*
- *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz.U.2003.26.226)*
- *Rozporządzeniu MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U.2012.977 ze zm.)*

Cele i zadania programu profilaktyki

Profilaktyka to proces, który wspiera zdrowie przez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej im do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz przez umożliwienie jednostkom osiągnięcie subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia (Z. Gaś, 1997).

1. Zapobieganie uzależnieniom może dokonywać się na różnych poziomach. W związku z tym wyróżnia się profilaktykę pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia:

a) **Profilaktyka pierwszego stopnia**(*kierowana do wszystkich uczniów*) to działanie mające na celu:

- promocję zdrowia i przedłużenie życia człowieka,
- zapobieganiu pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami dysfunkcjonalnymi,
- budowanie i rozwijanie różnorodnych umiejętności radzenia sobie z wymogami życia, albowiem deficyty w tym zakresie są powszechnie spotykane w populacji osób dysfunkcjonalnych,
- dostarczanie rzetelnych informacji, dostosowanych do specyfiki odbiorców.

b) **Profilaktyka drugiego stopnia** ma na celu:

- ujawnianie osób z grupy ryzyka dysfunkcjonalności,
- pomaganie im w redukcji tego ryzyka (zapobieganie rozwojowi zaburzeń).

c) **Profilaktyka trzeciego stopnia** rozumiana jest jako interwencja po wystąpieniu dysfunkcji, ma ona na celu:

- przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego,
- umożliwienie osobie objętej terapią i rehabilitacją powrotu do społeczeństwa, prowadzenia w nim satysfakcjonującego i społecznie akceptowanego trybu życia, wolnego od patologii.

Szkolny program profilaktyki to program profilaktyki środowiskowej, to znaczy taki, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne. Na terenie szkoły prowadzona jest profilaktyka pierwszego i drugiego stopnia.

Struktura oddziaływań profilaktycznych

Rada Pedagogiczna:

- Określa zadania w zakresie profilaktyki.
- Określa zapotrzebowanie na realizację programów profilaktycznych.
- Dokonuje analizy działalności profilaktycznej na podsumowujących posiedzeniach rady pedagogicznej w m-c czerwcu.

Nauczyciele:

- Realizują zadania SPP w zakresie swojego przedmiotu oraz współpracują z wychowawcami klas w realizacji tych zadań.
- Wykonują zalecenia zawarte w opiniach wydanych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną i inne placówki specjalistyczne.
- Współpracują z instytucjami wspierającymi wychowanie i profilaktykę, z pedagogiem szkolnym i dyrekcją szkoły.
- Na bieżąco wymieniają się informacjami.
- Są konsekwentni w działaniu.

Wychowawcy klas:

- Integrują zespół klasowy ze szczególnym zwróceniem uwagi na uczniów klas pierwszych.
- Realizują programy profilaktyczne bądź elementy tych programów zaakceptowane przez Radę Pedagogiczną i dyrekcję szkoły.
- Biorą udział w szkoleniach na temat profilaktyki ; mają możliwość samodzielnego opracowywania programów profilaktycznych.
- Dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji uczniów w klasie.
- Wyposażają uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Realizują zadania zawarte w SPP we współpracy z rodzicami uczniów.
- Prowadzą „Wywiadowki Profilaktyczne” w ramach pedagogizacji rodziców.

Dyrektor szkoły:

- Monitoruje pracę wychowawców klas, pedagoga, psychologa w zakresie profilaktyki.
- Diagnozuje wspólnie z pedagogiem oczekiwania uczniów i rodziców w zakresie profilaktyki.
- Inicjuje i organizuje przedsięwzięcia określone w Szkolnym Programie Profilaktyki.

Pedagog/Psycholog szkolny:

- Rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów oraz analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych.
- Określa formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli.
- Podejmuje działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające ze Szkolnego Programu Profilaktycznego i Wychowawczego w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli.
- Wspiera działania opiekuńczo-wychowawcze, wynikające ze Szkolnego Programu Profilaktycznego.
- Prowadzi współpracę z instytucjami wspierającymi realizację zadań profilaktycznych.
- Jest głównym koordynatorem wszystkich działań w zakresie realizacji Szkolnego Programu Profilaktycznego.
- Prowadzi punkt konsultacyjny dla wszystkich podmiotów realizujących Szkolny Program Profilaktyczny.

Rodzice:

- Korzystają z pomocy i wsparcia ze strony pedagoga, wychowawców, nauczycieli, dyrekcji szkoły i szkolnej służby zdrowia w zakresie profilaktyki.
- Uczestniczą w realizacji zadań profilaktyki szkolnej.
- Mają możliwość korzystania ze szkolnego punktu konsultacyjnego.

Cele programu profilaktycznego:

1. Integracja klasy.
2. Budowanie wzajemnego zaufania.
3. Dostarczanie wiedzy o dobrym i zdrowym życiu.
4. Zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń dla zdrowia.
5. Dostarczanie podstawowych wiadomości o substancjach uzależniających, psychoaktywnych i psychostymulujących.
6. Wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia.
7. Nabycie umiejętności funkcjonowania w grupie oraz pożytecznego spędzania wolnego czasu.
8. Nabycie umiejętności dawania osobistego wsparcia.
9. Wspieranie rodziców w procesie wychowania.

Cele działań profilaktycznych są realizowane przez:

1. Programy informacyjno - edukacyjne.
2. Programy profilaktyczne.
3. Zajęcia alternatywne.
4. Udział w akcjach i kampaniach profilaktycznych.
5. Interwencje prowadzone w szkole i poradniach profilaktycznych wobec osób z grupy ryzyka.
6. Współprace między różnymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Policja, Sąd, Kuratorzy, Fundacje, itp.).

Formy pracy przy realizacji programu profilaktycznego:

1. warsztaty z uczniami,
2. pogadanki,
3. konkursy wiedzy,
4. dyskusje,
5. spektakle,
6. edukacja medialna,
7. projekty edukacyjne,
8. apele profilaktyczne.

Osoby realizujące Szkolny Program Profilaktyki:

1. dyrektor,
2. nauczyciele,
3. wychowawcy,
4. pedagog,
5. psycholog,
6. pielęgniarka szkolna,
7. bibliotekarz,
8. zapraszani specjaliści.

Diagnoza problemów - zagrożenia dla dzieci i młodzieży

Na diagnozę środowiska szkolnego składają się:

- obserwacja zachowań uczniów,
- analiza frekwencji i uwag dotyczących zachowania w dziennikach lekcyjnych,
- analiza dokumentów,
- rozmowy z nauczycielami, uczniami, rodzicami.

Pozwoli to na wyłonienie uczniów z problemami, takimi jak:

- wagary, spóźnienia, kłamstwa,
- brak motywacji do nauki, niskie potrzeby edukacyjne uczniów, będących w trudnej sytuacji materialnej,
- agresja w stosunku do uczniów i nauczycieli,
- brak kultury osobistej, używanie wulgaryzmów,
- niszczenie sprzętu szkolnego,
- łamanie regulaminu szkoły,

Działania profilaktyczne skierowane do wszystkich uczniów:

Cel nadrzędny oddziaływań:

- ✓ wszechstronne poznawanie własnej osobowości oraz promowanie zdrowych i bezpiecznych zachowań.

Cele szczegółowe	Zadania wychowawcze	Formy realizacji
• Poznanie cech własnej osobowości.	• Poznanie swoich mocnych i słabych stron. Rozwijanie mocnych stron, korygowanie słabych stron. • Przygotowywanie uczniów do podjęcia decyzji o wyborze szkoły/zawodu poprzez analizowanie cech temperamentu, predyspozycji osobowościowych. • Współpraca z PPP – diagnoza psychologiczno -pedagogiczna. • Stały kontakt z rodzicami ucznia w celu wypracowania najlepszych form pomocy dziecku.	✓ zajęcia integracyjne, ✓ godziny wychowawcze, ✓ indywidualne rozmowy z uczniem, ✓ badanie psychologiczne; ✓ praca indywidualna z uczniem, zajęcia z orientacji zawodowej (grupowe i indywidualne) ✓ zajęcia korekcyjno–kompensacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze, ✓ nauczanie indywidualne, ✓ zajęcia terapeutyczne; ✓ rozmowy indywidualne z rodzicami.
• Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go. • Integrowanie ucznia z zespołem klasowym. • Budowanie	• Przeprowadzenie zajęć integracyjnych w klasach pierwszych. • Angażowanie uczniów do reprezentowania klasy na forum szkoły, miasta. • Przydzielanie ról, zadań w zespole klasowym. • Kształtowanie postaw kulturalnego zachowania i poprawnego komunikowania się. • Zapoznanie rodziców i uczniów z treściami Wewnątrzszkolnych	✓ zajęcia integracyjne; ✓ współpraca z wychowawcami, uczniami, rodzicami; ✓ samopomoc uczniowska; ✓ scenki; ✓ filmy; ✓ pogadanki

pozytywnych relacji między uczniami, nauczycielami i rodzicami. • Propagowanie kultury osobistej i kultury słowa w relacjach międzyludzkich.	Zasad Oceniania, Statutem Gimnazjum. • Przestrzeganie Regulaminu Szkoły.	
• Propagowanie zdrowego stylu życia, higieny osobistej. • Dostarczanie wiedzy o negatywnych aspektach życia społecznego i sposobach unikania zagrożeń. • Przeciwdziałanie zagrożeniom współczesnego świata. • Dostarczanie wiedzy na temat ryzykownych zachowań które są przyczyną groźnych chorób.	• Uzależnienia współczesnego świata (alkoholizm, nikotynizm, narkomania, lekomania, dopalacze). • Organizowanie zajęć profilaktycznych, warsztatów psychologiczno-pedagogicznych. • Projekcja filmów o tematyce uzależnień, konkursy. • Współpraca z organizacjami pozarządowymi. • Włączanie się w akcje profilaktyczne. • Kształtowanie postawy świadomego i odpowiedzialnego konsumentstwa. • Kształtowanie umiejętności rozpoznawania zachowań ryzykownych i konsekwencji z nimi związanych.	✓ lekcje z wychowawcą, ✓ warsztaty, akcje profilaktyczne, filmy, konkursy, apele, ✓ realizacja programów profilaktycznych,
• Zapobieganie wszelkim objawom agresji • Uświadamianie mechanizmów powstawania zachowań agresywnych i uczenie sposobów radzenia sobie z negatywnymi emocjami.	• Umacnianie zachowań asertywnych oraz postaw tolerancyjnych z poszanowaniem praw człowieka, dziecka, ucznia. • Kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na zachowania agresywne. • Współpraca z Policją, Sądem Rodzinnym, kuratorami sądowymi, PCPR-em, GOPS-em. • Pełnienie dyżurów nauczycielskich. • Przeprowadzanie w klasach zajęć z elementami socjoterapii.	✓ ścisła współpraca z instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie; ✓ zajęcia z elementami socjoterapii; ✓ ścisła współpraca z nauczycielami, rodzicami, ✓ korzystanie z zapisów monitoringu w toku wyjaśniania zdarzeń, ✓ pogadanki z policją.

• Eliminowanie przemocy wśród uczniów, zapobieganie odrzuceniu.		
• Dostarczanie wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.	• Prowadzenie zajęć, warsztatów multimedialnych dla uczniów – dotyczących poszukiwania informacji oraz bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu. • Przeprowadzanie interwencji w przypadkach stwierdzenia zjawiska cyberprzemocy.	✓ zajęcia z informatyki, ✓ lekcje z wychowawcą, ✓ warsztaty,
• Przeciwdziałanie zjawiskom wagarowania.	• Monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów. • Monitorowanie frekwencji uczniów.	✓ ścisła współpraca z rodzicami, nauczycielami, policją i Sądem Rodzinnym
• Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów.	• Wspieranie i motywowanie uczniów do pracy i samokontroli. • Nadrabianie braków w nauce. • Rozwijanie zdolności i umiejętności.	✓ Zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, rewalidacyjne, praca indywidualna, koła zainteresowań,

Praca profilaktyczna w gimnazjum realizowana jest we wszystkich klasach, z następującą specyfiką:

Klasy pierwsze: wzajemne poznawanie się uczniów, integracja zespołu klasowego, budowanie empatii i wzajemnego zaufania.

Zadania:	Formy realizacji:
1. Poznawanie swoich mocnych i słabych stron. 2. Rozwijanie mocnych stron, korygowanie słabych.	✓ zajęcia integracyjne, ✓ lekcje z wychowawcą, ✓ indywidualne rozmowy z uczniem, praca indywidualna z uczniem, ✓ badanie psychologiczne.
3. Rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie w relacjach rówieśniczych, umiejętności pracy w grupie, zespole klasowym.	✓ lekcje z wychowawcą, ✓ warsztaty.
4. Kształtowanie i wzmacnianie poczucia własnej wartości, budowanie postaw empatii i wzajemnego zaufania.	✓ organizowanie imprez klasowych.
5. Budowanie pozytywnych relacji między uczniami, nauczycielami i rodzicami.	✓ ścisła współpraca z nauczycielami, rodzicami, uczniami.

Klasy drugie: podjęcie wzmożonych oddziaływań profilaktycznych ukierunkowanych na zdiagnozowane obszary problemowe, a zwłaszcza profilaktykę kontaktów z używkami oraz profilaktykę zachowań agresywnych.

Zadania:	Formy realizacji:
1. Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających poprzez sztukę odmawiania, wzajemne wspieranie, werbalizację potrzeb.	✓ realizacja tematów o systemie wartości na lekcje z wychowawcą, ✓ zajęcia z asertywności.
2. Uświadomienie młodzieży zagrożeń związanych z uzależnieniami.	✓ lekcje z wychowawcą, ✓ warsztaty psychologiczno - pedagogiczne, ✓ realizacja programów profilaktycznych, ✓ włączanie w akcje profilaktyczne, ✓ kampanie, ✓ apele profilaktyczne.
3. Zapobieganie wszelkim objawom agresji – uświadamianie mechanizmów powstawania zachowań agresywnych i uczenie sposobów radzenia sobie z negatywnymi emocjami.	✓ zajęcia z elementami socjoterapii dot. konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, przyczyn agresji i sposobach radzenia sobie z agresją.

Klasy trzecie: przygotowanie młodzieży do odpowiedzialnego, dorosłego życia, do podjęcia decyzji o wyborze kierunku dalszego kształcenia, świadomości prawa i konsekwencji za jego łamanie, umiejętności radzenia sobie ze stresem.

Zadania:	Formy realizacji:
1. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych, za podejmowane decyzje i zachowanie.	✓ lekcje z wychowawcą, ✓ działalność w organizacjach szkolnych.
2. Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień poprzez informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień.	✓ godziny wychowawcze, ✓ warsztaty psychologiczno - pedagogiczne, ✓ apele profilaktyczne.
2. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabiania nawyku poszanowania go.	✓ lekcje tematyczne, ✓ spotkania z policją.
3. Przygotowanie uczniów do wyboru szkoły ponadgimnazjalnej.	✓ zajęcia z proorientacji zawodowej, ✓ indywidualne doradztwo zawodowe dla uczniów i rodziców, ✓ spotkanie informacyjne dla rodziców, ✓ udział w Targach Edukacyjnych, Giełdzie Edukacyjnej, ✓ udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie ponadgimnazjalnym.

Wszelkie działania profilaktyczne i wychowawcze są dostosowane do potrzeb bieżących.

Realizacja zadań odbywa się we współpracy z:

- Rodzicami/opiekunami prawnymi;
- Sądem Rodzinnym (wydział nieletnich);
- Policją,;
- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej;
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Stowarzyszeniami;
- Fundacjami.

Spodziewane efekty:

W wyniku zastosowania Szkolnego Programu Profilaktyki:

- **uczniowie:**
 - ✓ zdobędą wiedzę na temat profilaktyki uzależnień,
 - ✓ zdobędą istotne umiejętności psychologiczne i społeczne, tj.: skuteczne odmawianie, asertywność, empatię, umiejętności komunikacyjne,
 - ✓ utrwalą postawę odrzucającą nałogi oraz przemoc i agresję.
- **rodzice:**
 - ✓ usystematyzują swoją wiedzę na temat uzależnień i ich skutków, mechanizmów powstawania agresji i przemocy,
 - ✓ podwyższą swoje kompetencje wychowawcze oraz profilaktyczne,
 - ✓ zacieśnią współpracę nauczycieli, rodziców i środowiska lokalnego we wspólnych działaniach profilaktycznych.
- **nauczyciele:**
 - ✓ będą doskonalili swoje umiejętności w prowadzeniu pracy profilaktycznej.

Ewaluacja:

1. Program będzie poddawany ewaluacji na zakończenie roku szkolnego - sprawozdania pedagoga, psychologa, nauczycieli, wychowawców z realizacji SPP.
2. Sprawdzenie efektów, jakie przyniósł program, poprzez ankiety zebrane wśród uczniów.